

Kérjük a jelentkezőket, hogy kívánságukat az Erdészeti Lapok VI. számához csatolt bejelentő-lapok felhasználásával legkésőbb július hó 20-ig a megadott címre bejelenteni szíveskedjenek. A részvételi díj a résztvevők számának és az igénybe venni szándékoltt kategóriának pontos megjelölése alapján a jelentkezéssel egyidőben *postautalványon*, Lippóczy Béla m. kir. főerdőtanácsos úr Miskolc, M. kir. erdőigazgatóság címre küldendő be.

Krónika.

1. A cserkéreg.

A háborút megelőző időben egyik eléggé felkarolt gazdálkodási mód volt az u. n. „csererdő“.

Különösen a határmenti részek timár kisiparosai használták nagy mértékben a gazdálkodási mód legfőbb termékét, a tölgykéregt.

De ezenkívül elég számottevő kivitelünk is volt ebből az anyagból nyugat felé.

A háborús idők ezt a gazdálkodási módot teljesen háttérbe szorították.

Nem azért, mintha nem lett volna a bőrre és így a cserzőanyagra még nagyobb szükség, mint a békében, de azért, mert a termelés, a hántás ideje összeesett a legfontosabb tavaszi mezőgazdasági munkák idejével és a megfogyatkozott munkaerő mellett, amikor még a mezőgazdasági munkát is jórésztben az asszonyok végezte, a termelés teljesen elakadt.

Boldog békeidőben 20—25 éves állománynál idősebb készletek cserzésére, illetőleg hántására senki sem gondolt.

A tükörkéreg (sima, nem repedezett, I. osztályú áru) mellett aránylag kevés II. osztályú anyag talált elhelyezést (lábkéreg).

Addig, amíg a vékonyabb méretű tűzifaanyagok ára alacsony szinten mozgott, s ameddig a magas vasúti szállítási díjtétel a nagyobb távolságra való szállítást lehetetlenné tette, a cserkéreg termelés az ország területén igen kis területre szorítkozott.

Az időközben nagy lendületet vett bőripar a maga cserzőanyag-szükségletét olyan anyagokból szerezte be, amelyeknek sokkal nagyobb cersavtartalma mellett maga a cserzőművelet alig fele annyi időt vett igénybe, mint kéreggel való cserzés esetén.

Hozzájárult még ehhez az is, hogy ezek a külföldről beszerzett töményebb cserzőanyagok a cersavtartalomhoz viszonyítva valamivel olcsóbb áron voltak kaphatók a cserkéregnél.

A magyar bőripar cserzőanyag ellátásánál tehát a magyar kéregtermelés majdnem teljesen háttérbe szorult.

Ugyanezt mondhatjuk el a budapesti hántottfa-piacról is, amelynek szükségletét jelentős részben a tarifálishan közelebb fekvő cseh területek látták el.

Azok a védelmi intézkedések, amelyeket a kormányzat a magyar tűzifa védelme érdekében életbe léptetett, a tűzifapiacot rászorították arra, hogy a belföldi termelésnél keresse a hántott fát.

Egyidejűleg néhány évvel ezelőtt erős kereslet indult meg Németország felől a cserkéreg után.

Német szomszédaink nem csak épen úgy tudják, mint mi, hogy a tölgykéreggel cserzett bőr tartóssága és vízhatlansága messze fölötte áll a töményebb anyagokkal cserzett bőrénél, de ezt a tudásukat érvényesíteni is akarják.

Ezért különösen egyes közszállításoknál előfeltétel gyanánt kötik ki, hogy a bőrt tölgykéreggel hosszabb ideig kell csávázni.

Ennek a Németország felől megindult erős keresletnek meg is volt a következménye.

A magyar hántott fa termelés 10.000, majd 16.000 vasúti kocsirakományra emelkedett és cserkéreg kivitelünk a legutolsó esztendőben 2021 vasúti kocsirakományt tett ki 1,278.000 pengő értékben.

Az aprított cserkéreg ára a külföldi vonatkozás felé 7 pengő körül járt s a csak valamivel jobb minőségű kötegett kéregért a nagy export-cégek q-ként 5—6 pengő közötti árat fizettek.

A termelőre visszazámítva ez a hántott fa minden ürméternél 2—3 pengős áremelkedést eredményezett.

Normális viszonyok mellett ugyanis nagy átlagban egy ürméter 130 cm magasra rakott hántott fa után 1 q piacképes szárazsági fokú cserkérget számíthatunk.

Evvel jutottunk el a kérdés erdőgazdasági vonatkozásához.

Kétségtelenül megállapíthatjuk azt, hogy a cserhántóüzem nem az eszményi erdőgazdálkodási mód.

Jó erőben lévő I. osztályú tölgytermő talajon, ha a birtokos a használatot elsősorban a felújítás szolgálatába állítja és nem riad vissza attól, hogy 2—3 ízben történt vágás után az erdőt újra telepítse, a cserhántással szemben aggályunk nincs.

Ha a használat közvetlenül a nedvkeringés megindulása után bonyolódik le, mielőtt még az túlzottan igénybe vett tuskó sarjadzási képességét elveszíti (megvakul), akkor a felújulás gyorsan és biztosan következik be.

Ha az állomány egészséges, fiatal és így megfelelően sűrű is, az esetben már a második évben számolhatunk a fiatalos záródására.

A második vagy harmadik vágás után azonban már ilyen esetben is számolni kell azzal, hogy a tuskók egy részét ujjal pótoljuk, ha csak az erdőt tönkretenni nem akarjuk.

A régi cserző erdeink állapota azonban ennek a kívánalomnak ma nem nagyon felel meg.

Több, mint egy évtizeden át ezeknek az erdőknek a legnagyobb részében szünetelt a hántás.

Az állományok elvénytelenek, kiritkultak s használat esetén sokkal kevesebb és gyengébben sarjadzó tuskó maradt vissza, ami mellett még a kéreg is sokat veszített minőségéből.

Nem tarthatjuk tehát célszerűnek azt, hogy különösen gyengébb talajokon és ilyen erdőkben nagyobb területeken visszatérjünk, vagy visszatérhessünk erre a gazdálkodási módra.

Csak elsőrendű termőtalajon és olyan esetben lesz helye ennek a gazdálkodási módnak, mint a gazdálkodás egyetlen céljának, ahol a birtokos egyénisége és az eddig űzött gaz-

dálkodás biztosítékot nyújtanak arra, hogy az erdőfenntartás szempontjából előbb már említett követelményeket elsősorban figyelemben tartják.

Van azonban egy másik gazdasági műveletünk, amelyiknek a szempontjából mi ezt a lépést egyáltalán nem tartjuk közömbösnek, sőt véleményünk szerint igen fontosnak.

Ez a műveletünk pedig a gyérités.

Akármennyit elégedetlenkedünk ugyanis a régi erdőtörvénnyel és az eddigi erdőfelügyelettel szemben, azt feltétlenül meg kell állapítanunk, hogy az erdők jórésznél tölgyfiatalosaink sokkal jobb karban vannak, mint néhány évtizeddel ezelőtt.

A sűrűbb, jobb záródású fiatalosok ápolása pedig, ha a jövővel számolni akarunk, a gyéritést feltétlenül megkívánja s a tölgyfiatalosok gyéritését a távolabb eső, nehezebben hozzáférhető helyeken csak addig tudjuk megfelelő anyagi eredménnyel foganatosítani, ameddig a nyerhető termékek elfogadható jó áron értékesíthetők.

Aki pedig összehasonlítja a hántott fáért és kéregért elérhető árat, a hántatlan, u. n. fekete fáért elérhető árral, az mindjárt meglátja, hogy a cserkéreg árának erősebb visszaesése igen sok gyéritésnek a foganatosítását tenné lehetővé.

Ismételten hangsúlyozni kívánjuk, hogy nem tartjuk a cserhántó üzemre való berendezkedést szakszempontról eszményi gazdasági módnak és csak erőteljes talajon tartjuk alkalmazhatónak abban az esetben, ha maga a gazdálkodás, a munkálatok foganatosításának ideje és módja elsősorban az erdőfenntartás szolgálatába szegődik.

Nézzük azonban a magunk részéről az érem másik oldalát is.

A bőrgyártás ma egyike azoknak az iparágainknak, amelyek elég nyugodtan dolgoznak, mert hiszen termékükre túlnyomóan nagy részben a belföldi piacnak van feltétlen szüksége.

De megállapíthatjuk azt is a közelmúlt tapasztalataiból, hogy ennek az iparágak nemzetvédelmi szempontból is nagy a fontossága.

Csak gondóljunk a háborús idők papiros bakanésaira.

Amikor tehát az erdőgazdaság célkitűzéseit összeállítjuk, véleményünk szerint nem szabad számításon kívül hagyni egy ilyen jó fogyasztó, biztos átvevő iparágnak a szükségletét annál kevésbé, mert ennek a termelési ágának a teljes elhanyagolása igen könnyen vonhat kényszerintézkedéseket maga után.

Azt pedig a közelmúltban már tapasztaltuk, hogy a kényszerintézkedések sokkal fájdalmasabb sebeket ütnek, mint a valamivel több körültekintést, valamivel több gondot igénylő gazdasági mód.

Amikor azonban egyrészt ezt a feladatot állítjuk a termelés elé, a másik oldal, a fogyasztó iparhoz is van egy néhány szavunk.

Amennyire az östermelés kötelezettségének tartjuk azt, hogy a belföldi fogyasztás szükségleteinek fedezéséről lehetőleg gondoskodni iparkodjék, éppen annyira az ipar köteletségének tartjuk azt, hogy elsősorban belföldön iparkodjék a maga nyersanyag szükségleteit fedezni.

Sőt, véleményünk szerint, csak akkor áll hivatása teljes magaslatán, ha a belföldi termelést még áldozatok áru is támogatja, amint ezt pl. a német nagyipar az erdőgazdaság minden működési területén meg is teszi.

A közelmúlt eseményei szolgáltatott okot arra, hogy ezt a kétoldali mérleget a kötelezettségeket illetőleg így állítsuk be.

A háborút közvetlen követő idők cserzőanyag hiányának, amit pedig elsősorban az erdei munkás-kezek hiányára lehetett visszavezetni, az volt a következménye, hogy a belföldi bőrgyártás, különösen a nagyipar külföldi származású anyagok használatára rendezkedett be.

A legutóbbi 2—3 év sokkal nagyobb cserkéreg termelésé kíviteli lehetőségeket nyitott Németország felé.

Ennek természetes következménye volt, hogy a cserkéregárak az utóbbi időben emelkedtek.

100 százalékgig áll azonban az az állítás a másik formájában is, hogy éppen az áraknak ez az emelkedése tette lehetővé a termelés fokozását.

Mivel pedig a cserkéregből, bár igen csekély mennyiséget, de a belföldi timáripár is fogyaszt, előtérbe tolódott az árkérdés is.

A belföldi bőrpar, számítva a kormány védelmére, kérte azt, hogy a belföldi szükségletnek megfelelő mennyiséget tartsák vissza.

Ez eddig rendben is van.

A kívánság második lépése azonban az volt, hogy a fölös mennyiség kiszállítására ne adjanak addig kiviteli engedélyt, ameddig a saját szükségleteikre nézve a magyar termelőkkel az árak tekintetében is meg nem állapodtak.

Hiába mutatott rá a termelő-érdekeltség arra, hogy a múlt évben vizsátartott mennyiségből a belföldi fogyasztás mindössze alig 80 vasúti kocsirakományt vett át, a bőrpar akciója jelentős eredménnyel járt, mert a legfontosabb tavaszi időszak alatt az igazoltan 1500—1600 vasúti kocsirakomány között mozgó magyar kéregtermelésből a múlt hó közepéig mindössze 300 vasútikocsirakományra helyezték kilátásba a kiviteli lehetőséget és csak ekkora mennyiségre köthettek a szállítók nyugodt lélekkel szerződést a vásárló külfölddel.

Öszintén megvalljuk, hogy az eljárással annál kevésbé tudunk egyetérteni, mert a magyar exportörök cégszerű nyilatkozatban vállaltak kötelezettséget arra, hogy a belföldi bórgyártás legmagasabb szükséglete gyanánt kitüntetett 250—300 kocsirakományt, tehát a múlt évi fogyasztás közel négyszeresét rendelkezésre vizsátartják.

Mi azt hisszük, hogy ilyen körülmények között az árkérdés nem szolgálhat okul 7—800.000 pengő értékű, a külföldön keresett, de egyébként romlandó és nehezen kezelhető áru vizsátartására.

De belenézünk az árkérdésbe a másik szempontból is, mert meg akarjuk állapítani azt, hogy az árkülönbözet mit jelent a kéregtermelőre és mit jelent a bőrparra nézve.

Nyíltan tettük fel a kérdést a belföldi bórgyárak képviselőihez, mennyi csersavra van egy kg bőr kidolgozásához szükségük.

Nem azt kérdeztük, mit keres a bőrgyár 1 kg bőrön, mert eltekintve attól, hogy ehhez semmi közünk, mi csak szívesen látjuk azt, ha akármelyik belföldi iparág anyagilag is kedvező eredménnyel dolgozik.

De kérdeztük azért, mert számot kívántunk vetni avval, mit jelent az árkülönbözet az őstermelőre és mit jelent a nyersanyagot felhasználó iparra nézve.

A kérdésre azonban nem kaptunk választ.

Igy azután kénytelenek vagyunk a külkereskedelmi statisztikából kiindulni.

A bőrgyárak saját adatai szerint, ők ma a következő külföldi cserzőanyagokat használják:

Quebracho, tannin tartalom	64%	1 kg tannin ára	70 fillér
Lucfenyőkéreg, tannin tartalom	11%	1 kg tannin ára	77 fillér
Gubacs, tannin tartalom	33%	1 kg tannin ára	75 fillér
Mimosa, tannin tartalom	?	1 kg tannin ára	56 fillér
Mirabolan, tannin tartalom	?	1 kg tannin ára	42 fillér
Mangrove, tannin tartalom	?	1 kg tannin ára	47 fillér

Nem tudjuk milyen arányban használják egyik vagy másik cserzőanyagot, ezért számtani átlagot veszünk, ami szerint 1 kg külföldi csersav 61 fillérbe kerül.

A legutóbbi tárgyalások során a magyar cserkéreg árát a termelők métermázsánként 5.70 pengővel kérték megállapítani, amivel szemben a gyárak 4.— pengős árat kínáltak.

Kétségtelen, hogy a legutóbbi néhány esztendőben termelt cserkéreg csersav tartalma nem éri el a békebeli mértéket, de módunkban volt egy külföldi és egy belföldi bőr- ipari vállalat vegyelemzési eredményét látni, amelyek közül az egyik 9%-on felüli, a másik 7.9 %-os csersav tartalmat állapított meg.

Nem hibázunk tehát, ha a 8%-ot vesszük alapul. Ez alapon a magyar cserkéregnél a csersav kg-ja 71—72 fillérbe kerül.

Az árkülönbözet tehát 10—11 fillér lesz kg-ként, ami 1000 vagonos magyar termelésnek megfelelő 8.000 q tannintartalomnál legfeljebb 88.000 pengőt tenne ki egy évben arra az esetre, ha a bőrgyárak az egész magyar termelést a termelők

által kért áron átvennék és ugyanennyivel kevesebb külföldi cserzőanyagot használnának.

Próbáljuk most szembeállítani a két tételt.

1. Mit jelent a 88.000 pengős ártöbblet a magyar bõr-
iparra.

2. Mit jelent a q-ként 1.70 pengős áresökkentés a kéreg-
termelő erdőgazdaságra nézve.

A statisztikai havi közlemények szerint az elmúlt évben friss és száraz marha- és borjúbõrt 96.958 q-t hoztunk be 11,357.000 pengő értékben.

Cserzésre és festésre használt fát és kérget 533.000 pengő, cserzőkivonatokat pedig 2,826.000 pengő értékben.

A bõrgyártás nyersanyagbehozatala tehát 14,716.000 pengő értéket képviselt.

Ehhez még hozzászámítjuk a belföldi kéregért fizetett mintegy 50.000 pengőt, valamint a belföldön beszerzett bõr értékét, amit egyéb adat híján a külföldrõl behozott bõrök értékével veszünk egyenlõnek, vagyis 11,357.000 pengõnek.

A belföldi bõripár nyersanyag beszerzése tehát 26,123.000 pengő értéket jelent.

Az elõbb kimutatott ártöbblet (88.000 pengő) ennek a nyersanyagbeszerzési költségnek 0.34%-át teszi ki.

Ennyivel drágítaná meg az 1.000 vagónos magyar termelésnek a termelõk által kívánt áron való átvétele a magyar bõrgyártás nyersanyagbeszerzését.

A mérleg másik oldalán q-ként 1.70 pengős árkülön-
bözet áll.

Mivel pedig, amint már elõbb jeleztük, kb. 11 ürméter hántott fa ad egy q kérget, ez az 1.70 pengős áresökkentés a termelő birtokosnál minden ürméter fánál érvényre jutna.

Ma az ilyen hántott tűzifa nyers tóára 100x100x130 cm-es ürméterenként 6—8 pengő körül mozog, amiben a kéreg értéke is bennfoglaltatik.

Az 1.70 pengős áresökkentés tehát 21—28%-os veszteséget jelent a termelőre.

Ez a veszteség pedig, ha figyelembe vesszük, hogy tiszta tóárnak csak igen kevés helyen marad a nyers tóártól ekkora % a legtöbb termelést lehetetlenné tenné.

Ha még rámutatunk arra, hogy a nyersanyag beszerzésénél mutatkozó drágulás a bőrpar készgyártmányainál még az előbbinél is sokkal alacsonyabb %-ot, tehát legfeljebb 0.2–0.25%-ot jelenthet, akkor azt hisszük, közgazdasági szempontból helyesen állítottuk a mérleget össze.

Mi még emlékszünk arra az időre, amikor a bőrpar minden fórumot végigjárt azért, hogy belföldi cserzőanyaghoz juthasson hozzá.

Véleményünk szerint az általunk kimutatott minimális különbség komoly gondolkozás mellett nem lehet az indoka annak, hogy egy termelési ágat lehetetlenné tegyünk s a belföldi nyersanyag-beszerzés feltétlen biztonságát magunktól eldobjuk.

Annál kevésbé tartanánk ezt indokoltnak, mert megfelelő belföldi elhelyezés lehetősége esetén, mindenestre javulna a magyar termelésű kéreg minősége is.

A másik részről pedig meggyőződésünk az, hogy ebben az esetben az erdőgazdaság is megfogja találni a módot arra, hogy az erdőgazdaság érdekeinek teljes figyelembe vétele mellett is a bőrpari érdekek éppen a kéreg minőségének javulása révén előnyösebb kielégülést nyerjenek.

Sőt, ha a kormányzat a lucfenyő telepítését megfelelően felkarolja, ez úton még a számított mennyiségen jóval túlmenő termelésre is lehet később számítani, mert ennél a fannél az 50–60 éves állományok kérge is jól használható cserzésre.

Azt mondja egy régi mondás, hogy „kormányozni annyi, mint előre látni“.

Mi úgy érezzük, hogy ennek a kérdésnek az elbírálásánál mindkét részről éppen erre van szükség.

2. A kedvezményes vasúti tarifa.

A magyar tűzifa részére biztosított szállítási díjkedvezmény érvénye ez évi augusztus 31-ével lejár.

Nincs ugyan számottevő aggodalmunk abból a szempontból, hogy a kedvezmény meghosszabbítása ne menne elég simán és gyorsan, mégis minden lépést megtettünk már abban az irányban, hogy a kedvezmény meghosszabbítása — amit

különben már a múlt évi tárgyalások során teljes bizton-
sággal kilátásba helyeztek — minél hamarább napvilágot lásson.

Az Államvasutat megillető vagonként 4.— P-s térítés
címén ezideig 389.192 P-t fizetett be a kirendeltség a MAV.
pénztárába s a még hátralévő idő alatt ez a befizetés előre-
láthatólag erősen megfogja közelíteni az 500.000 P-t.

A belföldi termelés csökkenése folytán a behozatalnál
várható mennyiségi emelkedés még ezen túl is javítani fogja
az Államvasutaknak a kedvezményrel kapcsolatos szállítási
mérlegét.

Ezért erősen hisszük, hogy a meghosszabbítás elé most-
már a MAV. ügyeinek intézői sem tekintenek aggodalommal.

Chronik. Von Z. Biró.

Die Eichenrinde gewann in der letzten Zeit zufolge der
guten Exportmöglichkeiten nicht wenig an Bedeutung.

Die seitens der einheimischen Lederfabriken gebotenen
niedrigen Preise stehen aber im schroffen Gegensatz zu den
gerechten Ansprüchen der Forstwirtschaft. Zwischen Forderung
und Angebot besteht nämlich eine Differenz von 1.70 P je 100 kg
Rinde, die bei den Lederpreisen eine Teuerung von bloß 0.20%,
im Holzhandel aber einen Preisrückgang von 28% verursachen
würde. — Die Frage verdient also grösste Aufmerksamkeit, da
auch eine Umstellung der Industrie für den Verbrauch ein-
heimischer Rohstoffe erwünscht ist.

Chronique. Par Z. Biró.

L'écorce de chêne a gagné en importance dans ces derniers
temps grâce aux bonnes conjonctures de l'exportation.

Les bas prix offerts par les tanneries du pays ne répondent
pas du tout aux exigences légitimes de la sylviculture nationale.
Entre la demande et l'offre, il y a une marge de 1,70 P par
100 kilos d'écorce, correspondant à une hausse de 0,20% seulement
sur le marché des cuirs, mais à une baisse de 28% dans le com-
merce du bois. La question mérite donc une attention spéciale,
vu qu'il est désirable que l'industrie nationale prenne l'habitude
de consommer des matières premières indigènes.

Chronicle. By Z. Biró.

The tanning-bark (won from oak woods) has become in
consequence of the good export possibilities lately a forest
product of greater importance.

But the prices offered by the leather factories are in a brusque contrast to the just claims of forestry.

Between asking and offering there is a difference of 1.70 Pengős, which may cause in the leather prices a dearth only of 0.20%, but a diminution of prices in the timber market of 28%.

Accordingly this problem is to be seriously considered, because besides an adjustment of the industry for consumption of native raw materials is wanted.

Erdősítés az Alföld homokterületein a talajjellegző növényzet, talajszelvényvizsgálatok és a talajvíz-nívó-változásainak a figyelembevételével.

Irta: Fodor Gyula m. kir. főerdőmérnök.

Nemzeti célkitűzéseink között ma az Alföld erdősítése egyike ama feladatoknak, amelynek megvalósítása talpraállásunk egyik igen fontos tényezője. Ezt a feladatot újabb törvényeink és az ezeken alapuló kormányintézkedések mellett ma már a birtokosok jólfelfogott érdeke, a földbirtokok jövedelmezőségi viszonyaink a megjavítására való törekvés viszi a megvalósítás felé.

A gazdasági élet színpaljai mögött megbúvó anyagi perspektiva az a mozgató erő, amelytől ennek a közérdekű magyar törekvésnek a megvalósítása is leginkább függ.

A kereslet és a kínálat közötti viszony ingadozásából származó hullámok a gazdasági élet vérkeringésében a legtávolabb fekvő erecskék útjait is megtalálják s a termelés részleges irányváltoztatásai rendszerint a jövedelmezőségi szempontok változásainak a folyományai.

Mi sem természetesebb, mint hogy az erdei termények viszonylagosan jó értékesítési lehetősége kis országunkban az erdőterület jelentős térhódítását vonja maga után.

Ha az Alföld erdősítése és fásítása programmtervének közgazdasági szempontból annyira fontos problémáit érdemük szerint bíráljuk el, nagy körültekintést kell tanúsítanunk abban, hogy az Alföld mostoha klimaviszonyai dacára erdő-